

WIESŁAW GROCHOWSKI

Inwentaryzacja zasobów runa leśnego

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ ЛЕСНОГО ПОКРОВА.

Jednym z kardynalnych warunków prawidłowej gospodarki jest dokładna znajomość obiektu, jeżeli mowa o przemyśle — to znajomość baz surowcowych. Użytkowanie runa leśnego (nie w przestarzałym rozumieniu eksploatacji, lecz w sensie działań gospodarczo-produkcyjnych) mimo pewnych postępów wciąż jeszcze ma charakter fragmentaryczny — przede wszystkim dlatego, że grzybowisk, jagodzisk, stanowisk ziół leczniczych i przemysłowych nie zbadano dostatecznie i nie wyceniono ich bogactwa. Szczegółowe rejestry i mapy są konieczne, aby zasobami runa leśnego dysponować (ewentualnie także je uzupełniać) jak najkorzystniej, ale jednocześnie z uwagą ciągle zwróconą na dobro zespołu i nienaruszalność produkcji. Tego rodzaju spisami nie rozporządzają jeszcze leśnicy żadnego kraju.

U nas pierwsze prace, zmierzające do inwentaryzacji zasobów runa leśnego podjął Departament Użytków Ubocznych i Gospodarstw Nieleśnych (późniejszy Departament Produkcji Niedrzewnej i Łowiectwa) Ministerstwa Leśnictwa w roku 1947. Wtedy rozpisano wśród jednostek podległych dwie ankiety: w sprawie występowania grzybów oraz owoców leśnych. W następnym sezonie jednostki terenowe A.L.P. otrzymały do wypełnienia arkusze odnoszące się do rozsiedlenia 155 roślin leczniczych i przemysłowych. Jesienią roku 1948 prace inwentaryzacyjne przejął Instytut Badawczy Leśnictwa a w szczególności — nowoutworzony Zakład Użytkowania Runa Leśnego i Produktów Ubocznych. W połowie października na specjalnej naradzie w Krakowie ustalono plan dalszego działania. Nadesłane przez nadleśnictwa dane powierzono doc. dr Irenie Turrowskiej, która w ciągu zimy dokonała wstępnego opracowania. Następnie materiał podzielony według okręgów dyrekcyjnych przekazano zaproszonym do współpracy specjalistom, a mianowicie:

Okręg Bałtycki	prof. dr Jan Walas,
„ Gdański	dr Leon Mroczkiewicz,
„ Krakowski	mgr Zdzisław Bąkowski,
„ Legnicki	prof. dr Stefan Macko,

„ Lubelski	prof. dr Józef Motyka,
„ Lubuski	prof. dr Tadeusz Dominik,
„ Łódzki	prof. dr Jakub Mowszowicz,
„ Olsztyński	dr Józef Goetz,
„ Radomski	mgr Zdzisław Bąkowski,
„ Rzeszowski	mgr Józef Jemiola,
„ Śląski	inż. Paweł Dowhyłuk,
„ Toruński	prof. dr Tadeusz Dominik,
„ Warszawski	prof. dr Roman Kobendza,
„ Wrocławski	inż. Witold Poniatowski.

(Okręgi: Białostocki i Poznański jeszcze nie są obsadzone).

Wszyscy ci specjaliści zgodzili się działać dokładnie według szczegółowych wytycznych Instytutu, który ustalił układ opracowania, wzory zestawień i rejestrów, konwencję znaków kartograficznych. W ten sposób osiągnięto jednolitość i przejrzystość — konieczne, aby czytelnik i użytkownik mógł z dzieła korzystać bez szczególnych trudności.

Czynniki biorące udział w akcji inwentaryzacyjnej zdają sobie sprawę z problematycznej wartości każdego materiału ankietowego, a zwłaszcza zbieranego przez liczne, terenowo rozrzucone i często rozległe jednostki. Skoro jednak zostanie on poddany krytycznej ocenie, uzupełniony znajomością przedmiotu i terenu ze strony wybitnych specjalistów — całość nabierze niewątpliwie potrzebnej gwarancji dokładności.

W swojej żmudnej pracy naukowcy liczyć mogą na wszelką pomoc dyrekcji okręgowych, które z jednej strony rozumieją znaczenie i konieczność inwentaryzacji, z drugiej — otrzymały odpowiednie wskazówki od Ministerstwa Leśnictwa. Niewątpliwie do dzieła wniosą także poważny wkład pracownicy Biur Produkcji Nierdzewnej, przeszkoleni na specjalnych kursach, zorganizowanych przez Ministerstwo przy udziale Instytutu.

To wszystko stwarza korzystne warunki dla nowej ankiety, której konieczność okazała się bezsporna. Dlatego Ministerstwo zażądało od jednostek terenowych uzupełniających danych, poświęcając na ich zebranie wiosenno-letni sezon 1949 r. Specjaliści potrzebować będą jeszcze kilku dalszych miesięcy, a potem pozostanie ułożyć poszczególne części i nadać całości charakter pracy zbiorowej.

W rezultacie, do przyszłej kampanii Administracja Lasów Państwowych przystępować będzie już nie po omacku, lecz zaopatrzona w rejestry, mapy, opisy, syntetyczne charakterystyki, a nawet pewne wskazania gospodarcze. W tym samym czasie z pewnością okrzepnie nowa struktura polskiego zielarstwa, które wreszcie zyska czynnik koordynujący, i ukończą się przemiany organizacyjne niektórych elementów grzybiarsko-jagodziarskich. Zabiegom użytkowym można będzie nadać postać bardziej planową, całkowicie mieszczącą się między możliwościami produkcyjnymi runa leśnego a rzeczywistym zapotrzebowaniem.

Dzieło inwentaryzacji nie będzie jednak jeszcze kompletne. Stopniowo uzupełniać je trzeba danymi, odnoszącymi się do norm wytwórczych grzybowisk, jagodzisk i stanowisk ziołowych. Gdy ta praca da wyniki, osiągniemy dostateczną znajomość zasobów runa leśnego (pod względem ilościowym i jakościowym). Wtedy można będzie z zadawalającą dokładnością rozłożyć użytkowanie tak, aby dawało jak największe korzyści

bezpośrednio, jednocześnie nie naruszało równowagi zespołu; można będzie zmusić runo do intensywniejszej produkcji (na przykład drogą podlewów czy półkultur) — oczywiście pod warunkiem nieustannej dbałości o dobro lasu; nastawić wytwórczość poszczególnych dzielnic najwłaściwiej w stosunku do warunków siedliska, pracy i transportu (rejonizacja) — mając na uwadze plan ogólny; obmyślić najbardziej celowe działania ochronne; najtrafniej ująć cyfrowe stosunki dzierżawne; dostosować rozbudowę i przebudowę przemysłu przetwórczego do zasobności baz surowcowych.

Poza tym inwentaryzacja zasobów runa leśnego stworzy podstawę wyjściową dla różnokierunkowych prac naukowych.

СОДЕРЖАНИЕ.

С целью создания основ рационального хозяйства богатств лесного покрова предпринята их инвентаризация на территории Государственных Лесов.

Итогом этой деятельности будет составление реестров, описей и карт, которые послужат для определения норм надлежащего польно и пользы растительного сообщества и постоянства продукции), для более верной цифровой оценки арендных отношений, для проектирования пользы для растительного сообщества и постоянства продукции), для более верной цифровой оценки арендных отношений, для проектирования перерабатывающей промышленности — в зависимости от баз сырья и существующих зародов, для определения наиболее целесообразных охранительных мероприятий, для будущего усиления производительности, для специализации отдельных районов в намеченных направлениях (районизации); они составляют также исходную точку для научных и научно-практических работ.

В этой инвентаризационной деятельности принимают участие Министерство Лесов и подчиненные ему управления, Лесной Исследовательской Институт и свыше десятка наиболее выдающихся специалистов, которым поручена разработка отдельных округов.

В качестве указательного и исходного материала приняты итоги четырех анкет расписанных среди местных лесных управлений в 1947, 1948 и 1949 годах.

Ввиду того, что специалисты воспользуются в работе своим знанием предмета и знакомством с местностью и будут проверят сомнительные случаи, раз'яснят неясности и исправлять ошибки, можно рассчитывать на достаточную положительность результатов. Эта коллективная работа, однообразная по форме и надлежаще составленная, послужит хозяйственным целям еще перед предстоящей кампанией.

Со временем, после ее дополнения нормами продукции (в условиях различных урожаев) она станет точной оценкой фонда лесного покрова.